

Durf te leren!

Zo kun je de groeimindset van kinderen stimuleren

Vanuit de overtuiging dat leren met een beetje lef een stuk leuker en leerzamer is, zijn we als team op zoek gegaan naar hoe we kinderen kunnen helpen om leer-uitdagingen aan te gaan. De mindsettheorie van Carol Dweck biedt ons richtlijnen om dit in praktijk te brengen.

TEKST EN FOTO'S: NICOLETTE ARETS

De groeitaal die past bij fasen van het leren.

MINDSET, EEN MANIER VAN DENKEN

Professor Carol Dweck heeft onderzoek gedaan naar factoren die kinderen stimuleren om tot groei te komen. Ze ontdekte dat de manier waarop kinderen denken over hun vermogen om te leren, remmend of stimulerend is voor hun ontwikkeling. In haar theorie spreekt Carol Dweck van vaste mindset en groeimindset.

Bij een vaste mindset gaat het kind er bij voorbaat van uit dat het iets niet kan leren en kiest het voor de veilige weg. Het kind is vooral gericht op het leerresultaat, vermijdt nieuwe dingen, is bang om fouten te maken, bijt zich niet vast in een probleem en ziet hulp vragen als falen.

Bij een groeimindset gaat het kind ervan uit dat het juist wel kan leren en gaat het uitdagingen aan. Het is gericht op het leerproces, heeft zelfvertrouwen genoeg om iets nieuws aan te pakken, durft fouten te maken, kan doorzetten om een probleem op te lossen en durft hulp te vragen.

Deze positieve instelling om jezelf voor iets in te zetten, het beste uit jezelf te halen en het trotse gevoel dat je hebt als iets lukt omdat je hebt doorgezet, gunnen we alle kinderen op onze school. Maar hoe pak je dat aan? ►

GROEIMINDSET STIMULEREN: DIT KUN JE DOEN

Kinderen helpen om hun groeimindset vast te houden of van een vaste mindset naar een groeimindset te begeleiden, kost tijd. Daarom hebben we aandacht voor mindset in alle groepen gedurende het hele jaar. We stimuleren kinderen om leer-uitdagingen aan te gaan door te spreken in groeitaal, te werken met de leerkuil, breinlessen te geven en hen te 'leren leren'.

Sprekend in groeitaal: zo doe je dat

Met je taalgebruik kun je kinderen boodschappen meegeven die hen helpen een groeimindset te krijgen. Spreek in taal die gericht is op de groei die kinderen doormaken. Dat kan zo: als je het kind feedback geeft, zoom dan in op de inzet, de gekozen aanpak of strategie, de wijze waarop de uitdaging is aangegaan, de mate van doorzetten, het durven leren van fouten en het terugblikken op het eigen werk. Als je spreekt in groeitaal leren kinderen dat de stappen die ze zetten om zich iets eigen te maken, ertoe doen. Dat doorzetten loont. Bijvoorbeeld: 'Je hebt geconcentreerd gewerkt en hebt de juiste aanpak gekozen, waardoor je de oplossing voor dit probleem gevonden hebt.'

De kinderen van groep 7 van juf Laura stellen elkaar aan het einde van de dag groeivragen met behulp van de groeikaarten van het Platform Mindset.

Geef naast feedback ook complimenten die gericht zijn op het groeiproces. Wanneer kinderen zien dat het resultaat samenhangt met de moeite die ze genomen hebben, zetten complimenten aan tot willen leren. Bijvoorbeeld: 'Wat goed dat je elke dag even geoeft hebt, daardoor kun je die opgave nu zo goed maken.'

Wat zeg je tegen jezelf?

In plaats van:	Probeer dit eens:
Ik kan dit niet.	Wat moet ik nog leren? Ik kan dit NOG niet.
Ik ben hier supergoed in.	Ik ben op de goede weg.
Ik geef het op.	Ik probeer het op een andere manier.
Het is gewoon te moeilijk.	Dit zal tijd en moeite kosten. Dit zal extra energie kosten.
Beter dan dit kan ik het niet.	Ik blijf proberen mezelf te verbeteren.
Ik snap er niks van.	Wat heb ik nodig om het wel te begrijpen?
Ik heb een fout gemaakt.	Door mijn fouten leer ik het beter.
Dit is goed genoeg.	Kan ik niet nog iets beter?

MINDSET

Bij groeitaal zeg je in plaats van 'Ik kan dit niet', 'Ik kan dit *nóg* niet'.

De kinderen van groep 5 van juf Jonna kunnen elkaar complimenten geven met een complimentenkaartje dat ze op de tafel van een klasgenoot zetten.

De leerkuil in durven gaan

De leerkuil (*learning pit*) is een idee van de filosofiedocent James Nottingham. Het idee maakt inzichtelijk hoe leren eruitziet. Als je over de leerkuil heen kunt springen, dan leer je niets. Dan is de opdracht te makkelijk. Als je de leerkuil in durft te stappen, dan heb je het lef om iets moeilijks aan te pakken en leer je iets nieuws. Uitspraken die achtereenvolgens bij de leerkuil horen, zijn: ik snap het nóg niet, dit is moeilijk, ik probeer het nog een keer, ik vraag hulp, ik denk dat het gaat lukken, gelukkig heb ik doorgezet! Hier hoort ook bij dat een kind fouten durft te maken, want van fouten leer je. Praat daarom met kinderen over je eigen fouten en wat je ervan geleerd hebt.

Bij elke fase in de leerkuil kun je helpende gedachten formuleren. Met een kleuren-dobbelsteen of een leerkuil op tafel geven de kinderen aan waar ze in het leerproces zitten.

Breinlessen, zorg goed voor je hersenen

Elke keer als je iets leert, worden er nieuwe verbindingen gelegd in je brein. Hoe vaker je iets doet, hoe sterker de verbindingen worden. Als kinderen weten hoe het brein werkt, helpt het hen om een groeimindset te ontwikkelen. Het prentenboek *Je fantastische, elastische brein* gaat in op wat je brein is en hoe je het kunt vormen en rekken. De bijbehorende lessen geven een handvat om op begrijpelijke wijze tot gesprekken te komen die kinderen inzicht geven in het ontwikkelen van hun mogelijkheden en talenten.

Leren leren, doorzetten loont

Om te kunnen leren hebben kinderen verschillende vaardigheden nodig. Deze executieve vaardigheden zijn bijvoorbeeld: doelen stellen, nadenken over je taakaanpak, efficiënt beginnen, aandachtig doorwerken, terugblikken op je werk enzovoort. Richt je als leerkracht bij het spreken in *groetaal* op deze vaardigheden, neem ze mee bij het werken met de *leerkuil* en laat bij de *breinlessen* zien dat doorzetten loont, omdat je brein dan nieuwe verbindingen maakt.

Literatuur

- Aarsman, M. & Westerlaken, H. (2019). *Leergeluk, inzicht in je brein maakt leren fijn!* Breda: De Breinschool.
- Dweck, C.S. (2015). *Mindset, de weg naar een succesvol leven*. Amsterdam: SWP.
- Hymer, B & Gershon, M. (2017). *Growth mindset, pocketboek*. Rotterdam: Bazalt Educatieve Uitgaven.
- Westerlaken, H. (2018). *Speel je vaardig*. De Groot drukkerij.

Op het web

- platformmindset.nl
- hettalentenlab.nl
- growthmindsets.nl

Leren met lef

Door feedback en complimenten te geven die gericht zijn op het proces, het werken met de leerkuil, het geven van breinlessen en het ontwikkelen van executieve vaardigheden krijgen kinderen het lef om te leren. Daarmee wordt de mindset een manier van denken waar je een leven lang plezier van hebt!

Nicolette Arets is intern begeleider en teamcoördinator op Kbs Jacinta in Breda.